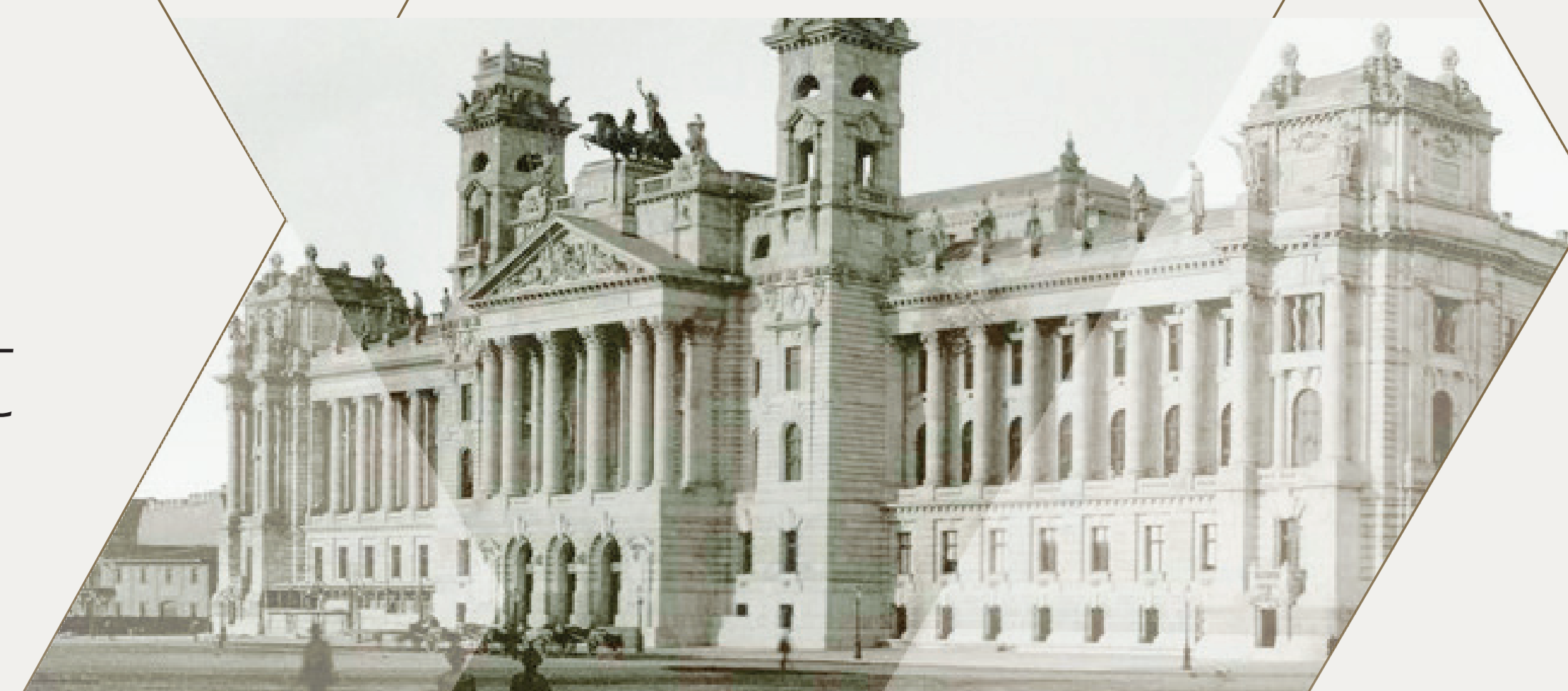

„Az emlékezés erejével...”

Bíróságtörténeti kiállítás- és konferencia-körút

2018-2019

NYÍREGYHÁZI TÖRVÉNYSZÉK

A Nyíregyházi Törvényszék és az illetékességéhez tartozó járásbírók rövid története

Nyíregyházán a bíróság eleinte a városházán működött. A mai napig polgármesteri hivatalként működő épület földszinti része még 1841-ben készült, és a mai alakjában eklektikus, reneszánsz hangulatú, árka-dos bejáratú városháza építése 1871-ben kezdődött. Az új városháza déli szárnyát 1872-ben átadták a független vármegyei törvényszéknek. A térről néző erkély fölött, a homlokzat két szélén egy-egy Justitia-szobor kapott elhelyezést, amelyek a mai napig őrzik annak az emléket, hogy a városháza egy időben bíróságként is működött.

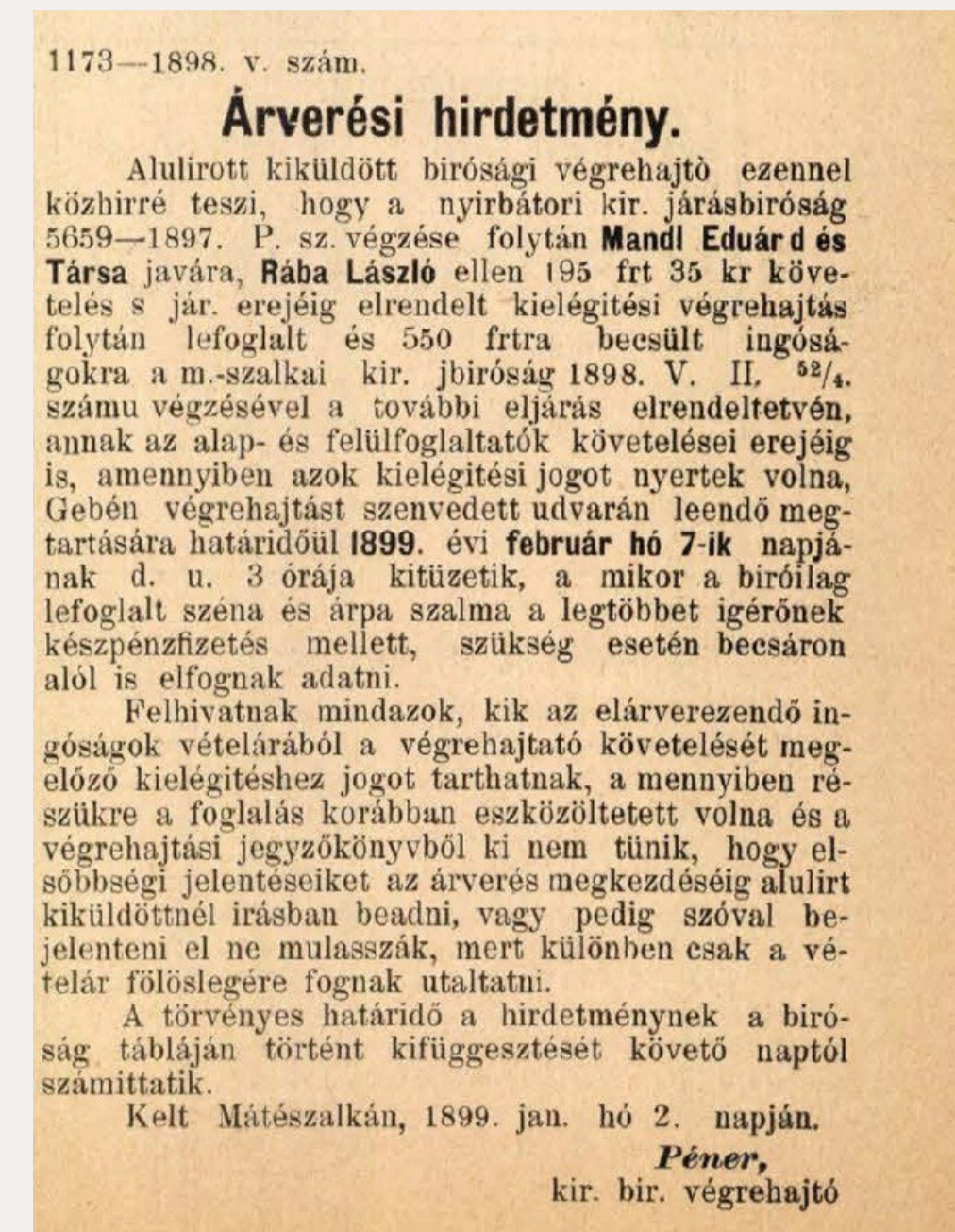

Justitia-szobrok a Nyíregyházi Városházán

A Mátészalkai Járásbírók 1897-ben épült Nonn Gyula építész terve alapján. Akkor még Szatmár Vármegyéhez tartozott Mátészalka, a Szatmárnémeti Törvényszékhez Fehérgyarmattal együtt.

Mátészalkai Járásbírók épülete

Mátészalkai árverési hirdmény 1899-ből

A Mátészalkai Járásbírók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyének jelenleg az egyik legnagyobb bírósága, melynek épületét 2009-ben a kor igényeinek megfelelően felújították.

A Nyíregyházi Törvényszéki Palota épülete 1928-ban

Nyíregyházi Megyei Bíróság épülete az 1950-as években

A korábban a városházán működő törvényszék áttelepítésére 1891-ben nyílt lehetőség. Az ünnepélyes átadás 1891. szeptember 23-án volt.

Az egyemeletes épület később szűknek bizonyult, és a bővítést célzó tervek készültek, melyeket 1928. október 31-én hagyott jóvá a Városi Tanács. Orbán Ferenc építésztervező tervei alapján Bogdánffy Géza budapesti és Várallyai Sándor nyíregyházi vállalkozók végezték el az építési munkálatokat. Az új épület a kitűzött határidőre el is készült, és 1944-ig változatlan állagban működött. A háborús frontvonal átvonulását követően azonban a Vörös Hadsereg hadikórházként használta a bíróság épületét, ennek következtében a bútorok és az irattár is jórészt megsemmisült. Az épület 1945-től továbbra is a helyi és a megyei bíróságnak ad otthont. Átfogó felújítására a XXI. századi követelményeknek megfelelően 2003 és 2005 között került sor.

A Nyíregyházi Törvényszék épülete napjainkban

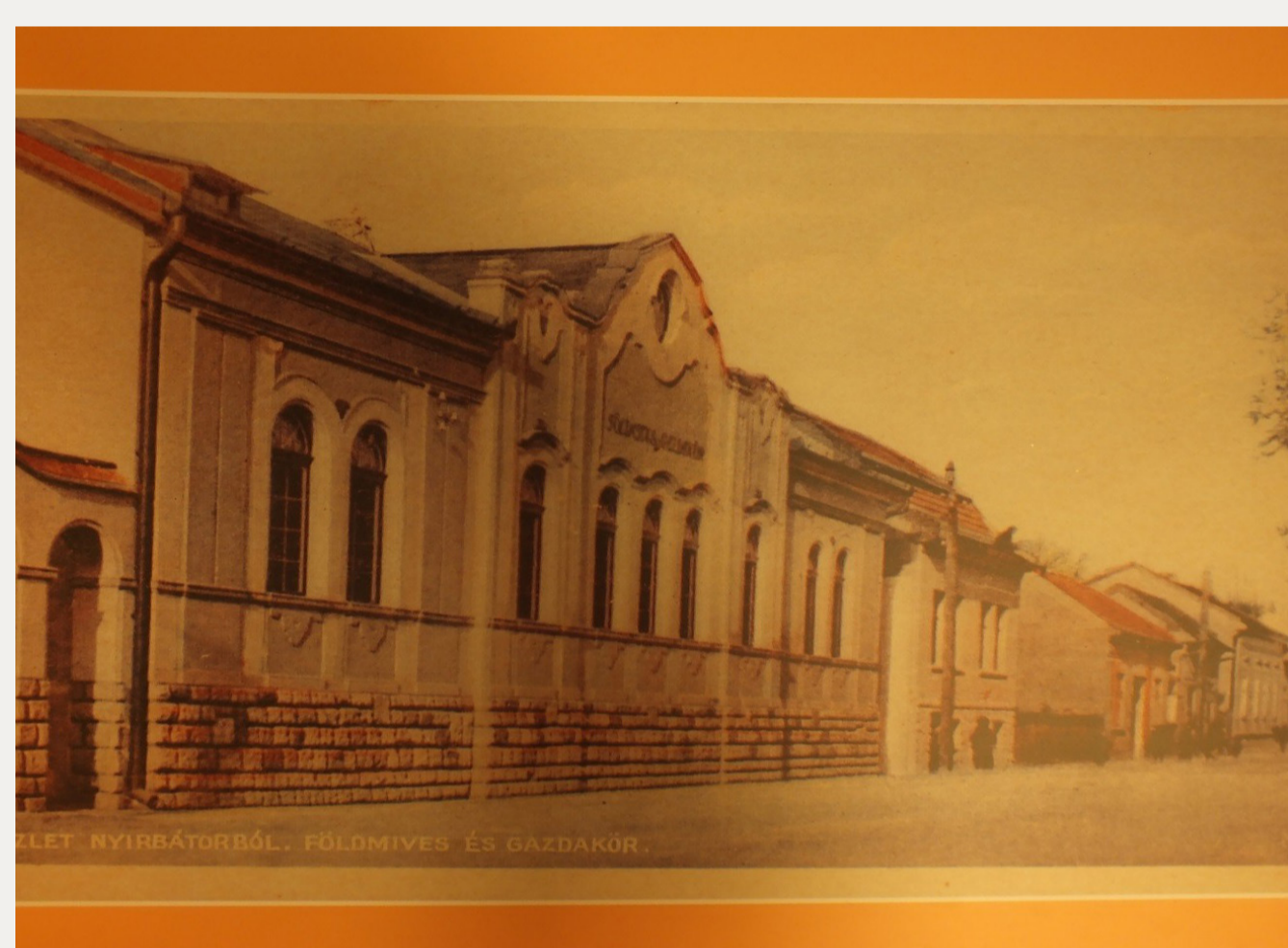

A Vásárosnaményi Járásbírók épülete régen és napjainkban

A Magyar Királyi Igazságügy Miniszter az 1921. évi szeptember 29. napján kelt 49451/1921. IM. Számú rendeletével Vásárosnaményban Királyi Járásbírók Kirendeltséget állított fel, mely a működését 1921. október 15. napján kezdte meg, a Vásárosnaményi Református Egyháztól bérelt épületben és itt tevékenykedett megszűnésének elrendeléséig, 1983-ig.

A bíróság 1993. január 1. napjától kezdte meg ismételt az ítélezést, melyet megelőzően 10 évig a Kisvárdai Városi Bíróság illetékességi területéhez tartozóan – Kisvárdán – folytatott.

A szecessziós stílus jegyeit magán viselő épület ma is megfelel a korszerű követelményeknek.

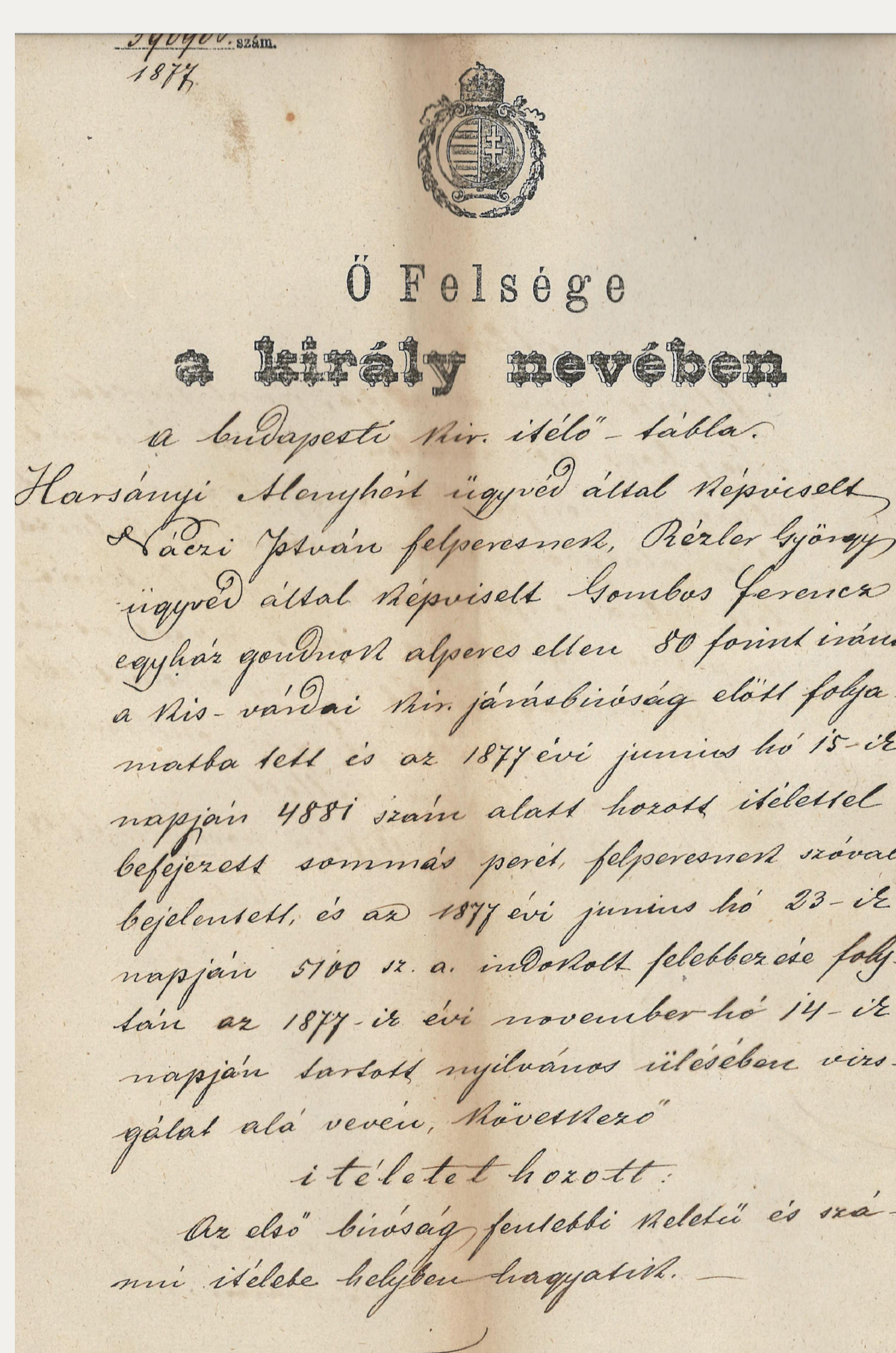
A Nyírbátori Járásbírók épülete régen és most

A Nyírbátori Járásbírók szecessziós stílusú épülete – mely a XX. század első felében létesült – korábban a helyi Gazdakör használatában állt. Az építmény szecessziós stílusban épült.

Az 1950-es évek elején ebben az épületben kapott helyett a Járásbírók és a Telekkönyvi Hivatal. 1984-től kezdődően kizárólag a bíróság működik az épületben, a Földhivatal elköltözött. Az épület 2009-ben teljes mértékben átalakításra került. A tervezés során megtartották az eredeti építészeti stílust. A felújított épületet 2011. évben adták át. Azóta az újjáépült, korszerű épületben működik a járásbírók.

Felújított tárgyaló terem

A Kisvárdai Királyi Járásbírók 1877-ben kelt ítéletét helybenhagyó Budapesti Királyi Ítéltábla ítélete

ja az épületben, amelynek tetején a homlokzati részen egy rég elveszettnek hitt magyar címer látható. Az átadáskor a homlokzaton elhelyezett koronás címert két angyal tartja, s ez az alkotás 1945-ig díszítette a bíróság épületét. A homlokzatról lekerült címet értő és féltő kezek elásták. 1991 szeptemberében a bíróság kertjében végzett ásások során találtak rá az évtizedeken át eltűntnek, megsemmisültnek hitt címerre. Ekkor került vissza az eredeti helyére.

1938. óta az ítélezés folyamatos az épületben, melynek régi pompáját a közeljövőben várható átfogó felújítás fogja visszaadni.

A harmincas években Kisvárdai egyik legnagyobb építkezése a járásbírók épületének létrehozása volt. Az Iparügyi Minisztérium 1937. augusztus elején írta ki a kivitelezésre vonatkozó pályázatot, s már október első napjaiban megkezdődött az igazságügyi palota építése Hoepner Guidó építőmérnök tervei alapján. Az építési munka 1938 júniusában fejeződött be, s a következő hónapban – a beköltözést követően – meg is indult az ítélezés.

Több mint nyolcvan éve folyik az igazságszolgáltatás munká-

Kisvárdai Járásbírók

A Kisvárdai Járásbírók épülete régen és most

A Fehérgyarmati Járásbírók régi és új épülete

Fehérgyarmaton a Királyi Járásbírók 1872-ben kezdte meg a működését. Az épületét később lebontották és a helyén 1935-36. között újat emeltek. 1936. július 12-től ebben működött tovább a járásbírók, és itt kapott helyet a közjegyzői hivatal is, illetve 1952-től a járási ügyészség. 1983-ban a Fehérgyarmati Járásbírók megszűnt és az akkori Mátészalkai Városi Bíróság bírálta el a Fehérgyarmati Városi Bíróság illetékességi körébe tartozó ügyeket.

Az 1990. évi LXXX. törvény - mely a rendszerváltozás után gondoskodott a helyi bíróságok létesítéséről - intézkedett a Fehérgyarmati Városi Bíróság újbóli megalakításáról is (Magyar Közlöny 1990. 112. sz.). A bíróság ezt követően nem a hajdan volt helyén kezdte meg az ítélezést 1991. január 1-jétől, hanem a városi tanács korábbi épületébe – az 1982-ben átadott, s a Nyírterv által tervezett, téglalburkolatos, székházba – költözött.

Készítette: **Kapinné Dr. Farkas Gyöngyi** a Kisvárdai Járásbírók Elnöke
Dr. Dezső Bálint a Nyíregyházi Törvényszék bírósági titkára
Grafikai szerkesztés: **Kovács Gábor**, Országos Bírósági Hivatal

ORSZÁGOS
BÍRÓSÁGI HIVATAL

NYÍREGYHÁZI
TÖRVÉNYSZÉK